

SITUAȚIA IHTIOFAUNEI DIN LACUL VICTORIA -DOLJ**THE SITUATION ICHTHYOFAUNA OF VICTORIA – DOLJ LAKE****CLAUDIA IONELIA GOGA****Abstract**

Our research is set on the line of the united efforts in acknowledging the momentary species biology, becoming a small contribution to the cognition of the fish species populating the waters of the Victoria – Marica lake complex. We chose this lake complex because by being so close to Craiova, it represents a very attractive touristic point to Dolj. Here, both sports and industrial fishing are being practiced, the last one ensuring the riparian population with an important food source.

These lakes have brought important quantities of fish, especially the chinese carp, which was used for populating lake Victoria in 1968. These herb eating fish have been used for cleaning the exagerately vegetated waters.

Key words: *ichthyofauna, destructive, antropoc activities, dominants*

Cuvinte cheie: *ichtiofaună, distructivi, activități antropice, dominante*

INTRODUCERE

Studiul nostru se înscrie pe linia efortului comun de a cunoaște biologia actuală a speciilor, fiind o mică contribuție la cunoașterea speciilor de pești ce populează apa complexului de lacuri Victoria – Marica. Am ales acest complex de lacuri, deoarece fiind situat atât de aproape de Craiova el reprezintă un punct turistic de mare atracție pentru Dolj, aici practicându-se intens pescuitul sportiv, pe deoparte și pescuitul industrial pe de altă parte, care oferă populației riverane o sursă alimentară însemnată.

Din aceste lacuri s-au scos cantități însemnate de pește, în special crap chinezesc (*Ctenopharyngodon idela*), cu care a fost populat lacul Victoria în anul 1968. Acești pești fitofagi au schimbat complet înfățișarea lacului fiind introduși atunci pentru curățarea apei de fitoplancton care exista în cantități foarte mari (I. MĂLĂCEA, 1969).

Scopul acestei lucrări este studiul comparativ al ihtiofaunei actuale pentru evidențierea factorilor distructivi prin modificarea datelor climatice și activităților antropice.

Istoric

Cunoașterea științifică a peștilor, grupă de vertebrate cu deosebită importanță economică a constituit o preocupare permanentă pentru zoologi. Astfel în 1909 a apărut lucrarea lui GR. ANTIPA, Fauna Ihtiologică a României, în care se fac descrieri amănunțite a morfologiei peștilor și se dau date de biologie și răspândire ce vor constitui un punct de plecare pentru cercetările de mai târziu. Autorul se referă și la speciile de pești din zona olteană. În 1952 apare o lucrare completă asupra peștilor: Tratat de ichtiologie, de S. CĂRĂUȘU (1952) care pe lângă descrieri complete morfologice, cuprinde date de biologie și răspândire a tuturor peștilor de apă dulce cunoscuți până atunci în România. Dar cel mai valoros tratat este vol. XIII - Osteichthyes din Fauna R.P.R., de P. BĂNĂRESCU (1964), care face o prezentare completă și analitică a tuturor speciilor de pești osoși din țara noastră. Cercetările ulterioare efectuate de ihtiologi români de renume au dus la identificarea unor specii rare și cu mare variabilitate cum sunt: *Gobio kessleri kessleri* DYBOWSKI, și *Gobio albipinatus* VLADYCOVI FANG (studiate de P. BĂNĂRESCU, 1952-1953). Cunoașterea, colectarea și cercetarea faunei locale în perioada anilor 1952-1974, a dus la constituirea unei colecții ihtiologice la Muzeul Olteniei. Datele științifice deținute de speciile colecției se regăsesc în lucrările elaborate și publicate de ELENA BAZILESCU et al. (1980) și CONSTANTINA SORESCU & ELENA BAZILESCU (1974).

Din acest scurt istoric, rezumat numai la speciile care ne interesează în lucrare, reiese că Oltenia a fost puțin cercetată, cele mai cunoscute râuri fiind: Jiul, Oltețul și cursul mijlociu al Dunării. Mergând pe linia cunoașterii și cercetării date despre ihtiofauna lacului Victoria se regăsesc în lucrare elaborată și publicată de MADELEINE MARX et al. (1967).

Geomorfologia și clima regiunii. Complexul de lacuri Victoria – Marica este situat pe terasa superioară stângă a Jiului, față de care prezintă o diferență de nivel de 1,48 m. Distanța de Craiova este de 25 km, spre sud, lacurile găsindu-se în Câmpia Olteniei (după M. MARX și colab., 1967), pe terasa Rojiștea (COTEȚ P., 1957), cu altitudinea între 5-12m (fig. 1). Această terasă este acoperită de dune de nisip care au o dezvoltare inegală și cu orientare longitudinală (COTEȚ P., 1957). Lacul Victoria formează o unitate biologică izolată, legată de Jiu printr-un canal de evacuare a surplusului de apă prin intermediul bălții Marica. Cercetările se rezumă numai la lacul Victoria a cărui geotopografie o prezintă în lucrare.

Forma lacului este aproape ovală (fig. 2), cu fundul plan și cu maluri joase, nisipoase cu foarte puțini arbori. Acest lucru prezintă două efecte: unul pozitiv, care rezultă din faptul că zona litorală primește o mare cantitate de lumină necesară vieții acvatice, iar pe pe fundul apei nu se mai formează un strat de celuloză din frunzele căzute care ar îngroșa stratul de nămol și ar spori cantitatea de substanță organică toxică din apă. Efectul negativ al numărului redus de arbori constă în faptul că vântul de V, care este destul de puternic și frecvent aruncă nisipul în apă. Malurile lacului se

deosebesc de acum 40 ani. Atunci, malul N-V și N-E prezentau o centură lată de stuf și papură (MADELEINE MARX et al., 1967), astăzi pe aceste maluri pe care se află satul Prunet nu se mai găsește vegetația dură, înfățișarea actuală având forma unui teren nisipos întins pe o mare suprafață. Numai malul nordic, cu care se face legătura printr-un canal cu Marica prezintă o serie de bălți cu vegetație dură.

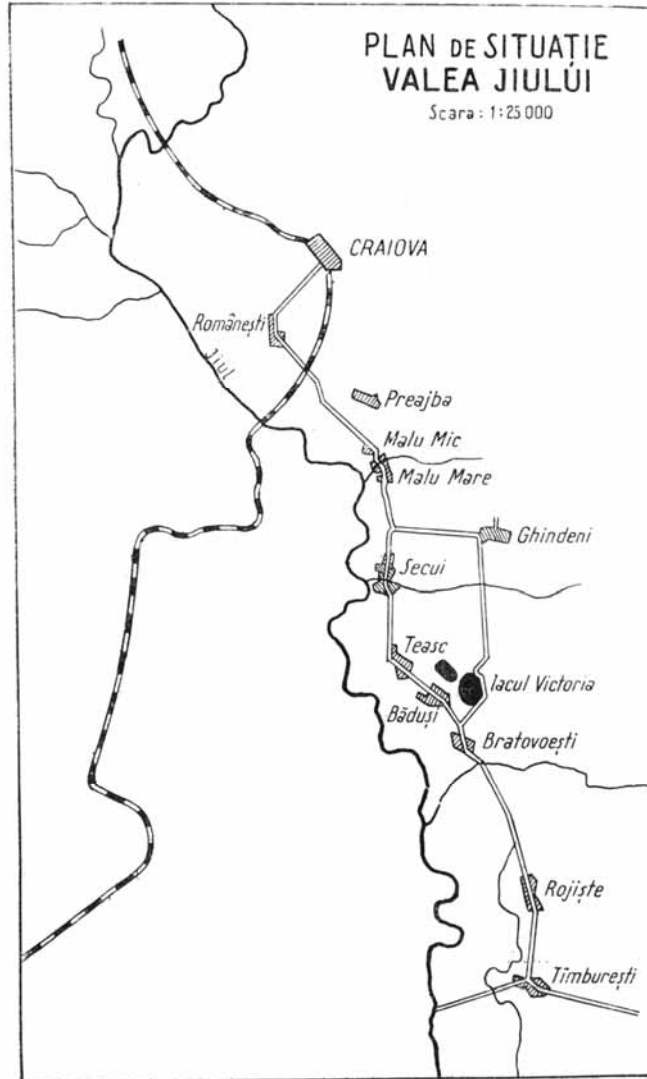

Fig. 1.

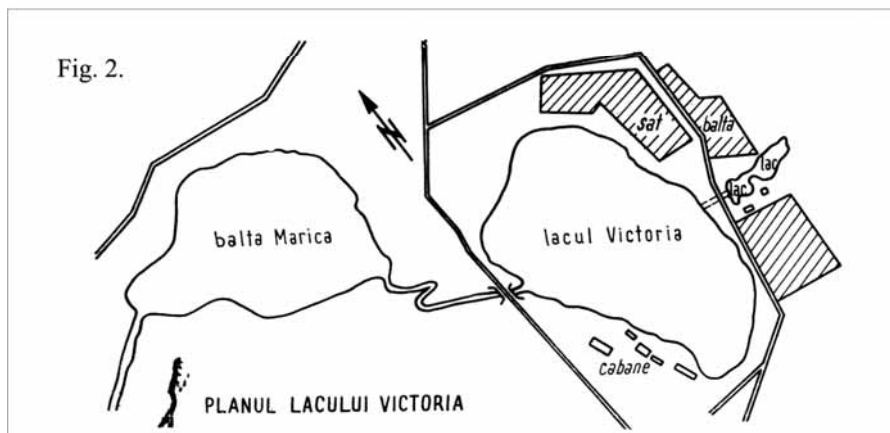

Fig. 2.

Suprafața lacului Victoria este de 68 ha după MADELEINE MARX et al. (1967), din care suprafața malului, care reprezintă zona litorală cuprinde 8 ha. Lungimea lacului este de 1120 m, iar lățimea de 560 m, fapt care-i conferă forma ovală. Spre mijlocul lacului adâncimea maximă a apei este de 2,5 m, iar cea medie de 1,77 m.

Sistemul de alimentare. Lacul Victoria este alimentat în mod permanent de pânza freatică a malului estic și de trei pâraie situate pe același mal care nu seacă vara și nu îngheață iarna. Debitul este variabil, fiind influențat de:

cantitatea de precipitații ale anului, de procesul de evaporării datorat climei anului de inundațiile periodice și de infiltrațiile subterane.

Proprietățile fizico-chimice ale apei. După MADELEINE MARX (1964), transparența mică a apei, datorită cantității mari de suspensii și dezvoltării fitoplanctonului în masă, împiedică îmbogățirea vegetației submerse, fapt care influențează în rău producția piscicolă. Cercetările au arătat că apa nu prezintă proprietățile favorabile pentru dezvoltarea în condiții bune a vieții lacustre.

Consumul biochimic de oxigen cu o valoare ridicată în timpul iernii este un indiciu al pericolului de asfixiere a peștilor, fapt caracteristic pentru lacurile aflate în perioada de îmbătrânire și de colmatare, așa cum este cazul lacului Victoria. Reacția apei atât iarna cât și în restul anului este alcalină cu valorile pH-ului cuprinse între 7,6-8,6 date favorabile d.p.v piscicol. Alcalinitatea se menține în limite normale.

Vegetația. În lacul Victoria vegetația este mult mai săracă, macrofitele emerse populează numai malurile N și N-E, iar cele plutitoare sunt localizate pe malul N-V. Macrofitele sunt grupate în loturi omogene, fie eterogene. Loturile omogene sunt formate din specii ca: *Iris pseudacorus*, *Carix riparia*, *Soenoplectus tabernaemontania*, *Marsilia quadrifolia*, *Myriophyllum spicatum*. Grupările heterogene din lac sunt formate din: *Typha angustifolia*, *Typha datifolia* și *Myriophyllum spicatum*, *Sparganium ramorosum*, *Marsilia quadrifolia*.

Loturile de macrofite omogene și eterogene ocupă o suprafață de numai 4 ha din cele 60 ha ale lacului Victoria, iar în lacul Marica ele se întind pe 16 ha din cele 30 ha ale lacului.

Pentru a valorifica hrana vegetală abundentă a lacului în 1972 au început populări cu puiet de crap chinezesc specie de mare importanță economică, atât prin calitatea, cât și prin cantitatea cărnii. Atunci însă nu s-a avut în vedere faptul că înmulțirea excesivă a acestei specii va schimba înfățișarea lacului, modificându-i lanțurile trofice. Acest lucru s-a întâmplat și după atâta timp lacul Victoria este de nerecunoscut. A dispărut vegetația dură, toate malurile fiind nisipoase sau nămolose. De asemenea s-a împușinat vegetația emersă și submersă în schimb fitoplanctonul a găsit mediul prielnic "înflorirea apei" în luna mai și iunie fiind intensă, în această situație modificându-se și raportul dintre speciile de pești, deoarece schimbarea hranei schimbă și componența specifică a biotopului dominând specii care se hrănesc cu fitoplancton sau cei bentonici care-și caută hrana în stratul de mъл gros format pe fundul lacului și pe unele dintre malurile sale (PĂRVU C., 1980).

MATERIAL ȘI METODĂ

Pentru efectuarea studiului ihtiofaunei din lac am colectat materialul cu diverse unelte pescărești (undiță, năvod) și am primit un sprijin prețios atât de la pescarii amatori (care frecvent practică acest sport), dar și din partea A.G.V.P.S., cu date privind situația actuală a ihtiofaunei din lac.

Componența speciilor în trecut și astăzi

După MADELEINE MARX et al. (1967) în lacul Victoria existau următoarele specii:

Cyprinus carpio L. (crap sălbatic)

Abramis brama L. (plătica)

Blicca bjoerkna L. (batca)

Perca fluviatilis L. (biban)

Carassius auratus gibelio Bloch (caras)

Carassius carassius L. (caracuda)

Rutilus rutilus L. (babușca)

Scardinius erythrophthalmus L. (roșioara)

Alburnoides bipunctatus Bloch (beldița)

Esox lucius L. (știuca)

În urma cercetărilor noastre, am constatat că în timp s-a modificat componența ihtiofaunei din cauza numeroase repopulări care s-au efectuat.

În anul 1978 lacul Victoria a fost populat cu șalău (*Stizostedion lucioperca* L.), specie răpitoare adusă de la stațiunea de cercetări pentru piscicultură Nucet (Dâmbovița) pentru consumarea unor specii mici de pești (roșioară, obleț, biban), păstrând astfel echilibrul biologic. În anul 1979 s-a descoperit și existența somnului (*Silurus glanis* L.), specie răpitoare apărută în lac pe cale naturală adus de păsări din alte zone dar și de diferiți membrii pescari pentru repopularea lacului.

Din cele treisprezece specii prezente în lac: știuca (*Esox lucius* L.), bibanul (*Perca fluviatilis* L.), șalăul (*Stizostedion lucioperca* L.) și somnul (*Silurus glanis* L.) sunt specii răpitoare, restul speciilor fiind nerăpitoare.

Datorită prezenței ulterioare în biocenoză a speciilor obleț (*Alburnus alburnus* L.) și guvidul de baltă (*Gobius kessleri* GUNTHER), a determinat ca lacul Adunații de Geormane (Victoria) să fie considerat arie protejată prin Legea 5/2000. MADELEINE MARX et al. (1967) menționau ca specie dominantă în lacul Victoria crapul sălbatic (*Cyprinus carpio* L.), care folosea intensiv hrana naturală existentă în lac. Astăzi se produce o schimbare a raportului natural dintre reprezentanții ihtiofaunei, speciile care domină lacul fiind carasul (*Carassius auratus gibelio* Bloch.), crapul chinezesc (*Ctenopharyngodon idela*) și plătica (*Abramis brama* L.), ca urmare a variației mari a cantității de hrană de la an la an.

Importanța economică. Dintre speciile de pești existente în acest lac, numai crapul prezintă valoare economică ridicată, în rest predomină "albitura" având importanță mai mult cantitativă. În această categorie intră: plătica, batca, roșioara, beldița, babușca. Supremația crapului din lac a fost preluată de caras, specie nepretențioasă rezistentă la lipsa de oxigen din apă, mult mai rezistent la boli și îngheț decât celelalte specii și care s-a înmulțit foarte repede, urmat de crapul chinezesc pește fitofag introdus în lac pentru curățirea apei de fitoplancton. Plătica prezentă pe

lângă tufele de stuf și papură s-a înmulțit foarte mult. Carnea este deosebit de dulce și gustoasă. Ea se numără printre albitura din lac cu importanța mai mult cantitativă.

CONCLUZII

1. Lacul Victoria este situat pe terasa superioară stângă a Jiului la o distanță de 25 km față de Craiova spre sud pe terasa Rojiștea.

2. Se găsește în Câmpia Olteniei, cu o formă aproape ovală, cu fundul plan și cu maluri joase, nisipoase, împrejmuite de puțini arbori. Lacul formează o unitate biologică izolată, legată de Jiu printr-un canal de evacuare a surplusului de apă prin intermediul bălții Marica.

3. Vegetația este săracă, macrofitele emerse populează numai malurile N și N-E, iar cele plutitoare sunt localizate pe malul N-V. Macrofitele grupate în loturi omogene: *Iris pseudacorus*, *Carix riparia*, *Soenoplectus tebernaemontania*, *Marsilia quadrifolia*, *Myriophyllum spicatum* și heterogene: *Typha angustifolia*, *Typha latifolia*, *Sparganium ramosum*, *Marsilia quadrifolia* și *Myriophyllum spicatum*.

4. Comparativ cu vegetația existentă acum 40 de ani situația actuală a lacului este alta, lacul fiind de nerecunoscut. A dispărut vegetația dură, toate malurile fiind nisipoase sau măloase. S-a împuținat vegetația emersă și submersă, în schimb fitoplanctonul a găsit mediu prielnic "înflorirea apei" în luna mai și iunie fiind intensă.

5. După MADELEINE MARX et al. (1967) situația ihtiofaunei era următoarea: crap sălbatic, plătică, batcă, biban, caras, caracudă, babușcă, roșioară, beldiță, știucă. Specia dominantă era crapul pescuit în cantități importante. Din datele ce le dețin raportul dintre specii s-a schimbat în felul următor: caras (*Carassius auratus gibelio* BLOCH), crap chinezesc (*Ctenopharyngodon idela*) și plătica (*Abramis brama* L.), la care se adaugă în cantități mici șalăul (*Stizostedion lucioperca* L.) și somnul (*Silurus glanis* L.).

6. În urma cercetărilor noastre și din informațiile de la pescari și A.G.V. P.S. am constatat că între timp s-au efectuat numeroase repopulări care au modificat componența ihtiofaunei. În anul 1968 s-a populat lacul Victoria cu crap chinezesc (fitofag), pentru curățirea apei de fitoplancton. 1978 lacul a fost populat cu șalău specie răpitoare de la stațiunea de la Nucet, pentru consumarea unor specii mici (roșioara, obleț, biban), păstrând astfel echilibrul biologic. 1979 s-a descoperit existența somnului specie răpitoare care a apărut în lac pe cale naturală adus de păsări dar și de diferiți pescari pentru repopularea lacului.

7. Din speciile actuale dominante sunt: carasul, crapul chinezesc și plătica ca urmare a variației mari a cantității de hrană de la an la an, la care se adaugă în cantități mici șalăul și știuca.

8. Datorită prezenței în biocenoză a speciilor: obleț (*Alburnus alburnus* L.) și guvid de baltă (*Gobius kessleri* GUNTHER) lacul Victoria este considerat arie protejată prin legea 5/2000.

9. Considerăm că se impune însămânțarea malurilor cu ierburi și cosirea lor pentru a reface echilibrul biologic distrus de crapul chinezesc.

BIBLIOGRAFIE

- ANTIPA GR. 1909. *Fauna ichtiologică a României*. Acad. Rom. București.
- BAZILESCU. E., SORESCU. C., CRUCE. M., POPESCU. M. 1980. *Catalogul sistematic al colecțiilor de vertebrate din Muzeul Olteniei*. Șt. Nat. Craiova: 321-338.
- BĂNĂRESCU P. 1964. *Fauna R.P.R. Pisces, Osteichthyes*. Edit. Acad. R.P.R București: 292-670.
- COTEȚ P. 1957. *Câmpia Olteniei*. Edit. Șt. București: 175.
- CĂRĂUȘU S. 1952. *Tratat de ichtiologie*. Edit. Academiei R.P.R București: 397-491.
- MADELEINE MARX. 1964. *Date asupra transparenței apei Lacului Marica (județul Dolj)*. An. Univ. Craiova, Seria 3-a 2(12). Edit. Ceres: 46-47.
- MADELEINE MARX, ELENA PĂUN, CONSTANTINA SORESCU, CONSTANTIN DRAGU. 1967. *Hidrobiologia extras 8*. Edit. Acad. R.S.R. București: 99-105.
- MĂLĂCEA I. 1969. *Biologia apelor impurificate*. Edit. Acad. R.S.R. București: 37-39.
- PÂRVU C. 1980. *Ecosisteme din România*. Edit. Ceres București.
- SORESCU C. & ELENA BAZILESCU. 1974. *Considerații asupra colecției ichtiologice din Muzeul Olteniei*. Stud. și cerc. Slatina: 295-298.
- ***. *Legea 5/2000 privind regimul ariilor protejate din județul Dolj (Lacul Adunații de Geormane-Victoria)*.